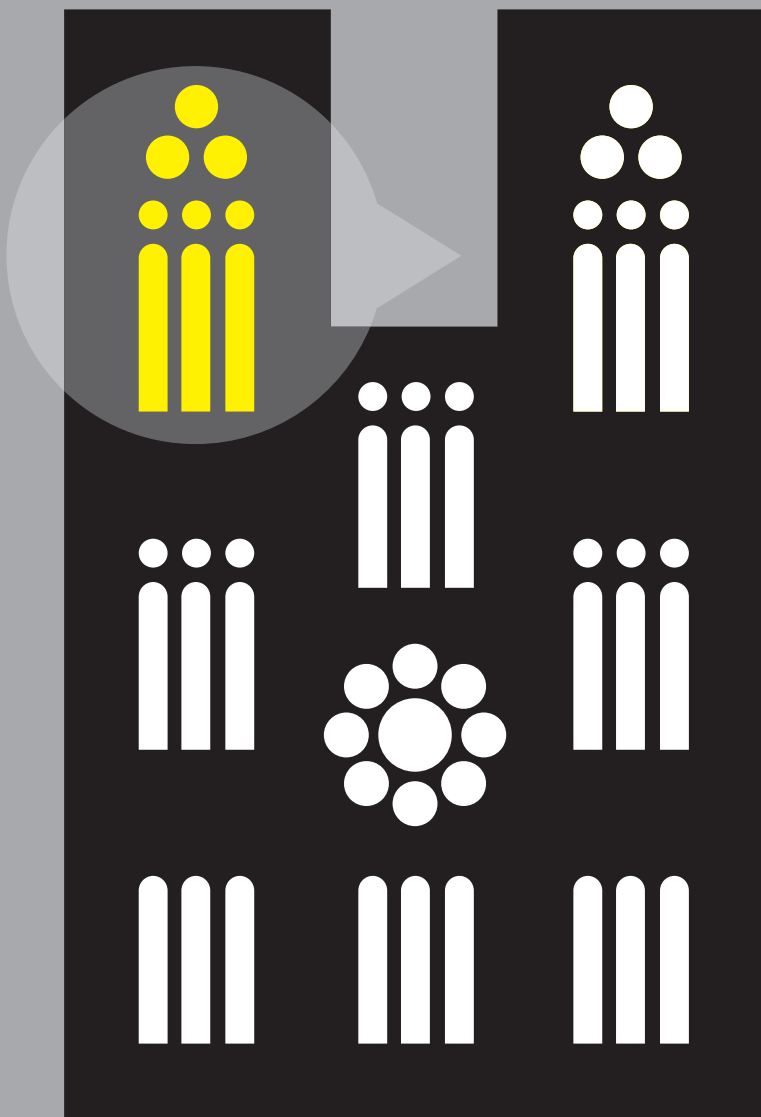

de verhalen kathedraal

*je hebt verhalen nodig
om jezelf
en de wereld om je heen
beter te begrijpen*

1 verhalen van verlangen

EEN STUDENT VERTELDE DAT HIJ EEN TIJDJE MEEWERKTE IN EEN KINDERTEHUIS IN OEKRAÏNE. HIJ ONTDEKTE DAT DE DIRECTRICE HET GELD DAT ZE KREEG VAN GOEDE DOELLEN UIT WEST-EUROPA, IN HAAR EIGEN ZAK STAK EN ER EEN MOOI HUIS VAN BOUWDE, TERWIJL DE KINDEREN NET ZO ARM EN ONVERZORGD BLEVEN ALS ALTIJD.

EEN MEISJE LAG OP HAAR RUG IN DE NACHT OP HET GRAS EN ZAG VOOR HET EERST IN HAAR LEVEN DE MELKWEG MET ZIJN DUIZENDEN STERREN. ZE ZUCHTTE VAN VERWONDERING EN ZEI: 'IK WIST NIET DAT DE HEMEL ZO MOOI KON ZIJN.'

ZIJ WAS HINDOE, IK CHRISTEN. WE SPRAKEN OVER VERGEVING. IK ZEI DAT IK EEN ONVERZETTELJKHEID IN MIJ HAD ALS HET OVER BEPAALDE ZAKEN GING EN DAT IK DAN VOORAL BOOSHEID ERVOER EN ABSOLUUT GEEN VERGEVING. ZIJ ZEI DAT IK GEDULD MOEST HEBBEN, DAT MET DE JAREN IK MEER INZICHT EN BEGRIP ZOU KRIJGEN WAARDOOR VERGEVING MAKKELIJKER ZOU WORDEN.

EEN VRIEND SCHREEF IEDER JAAR OP FACEBOOK EEN HERINNERING AAN ZIJN BESTE VRIENDIN DIE OVERLEDEN WAS.

Ieder mens heeft behoeften. Filosofen en psychologen hebben daar studie van gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan de piramide van Maslow of de drie basisbehoeften van Schutz. Mensen hebben voedsel, seks, veiligheid, geborgenheid, erkenning en invloed nodig om zich te ontwikkelen.

In een boekje van de theoloog Tom Wright las ik niet over behoeften, maar over verlangens. Ik vind dat een mooier woord dan behoeften. Het impliceert meer. Behoeften lijken vooral op onszelf gericht, terwijl verlangens wijzen naar waar we op hopen dat zal gebeuren. In verlangens zit ook een connectie met wat er om ons heen gebeurt. Tom Wright schrijft dat onze verlangens door de context waarin wij leven worden bepaald. Voor de hedendaagse mens kwam hij uit op de volgende vier thema's:

verlangen naar gerechtigheid;

verlangen naar schoonheid;

verlangen naar spiritualiteit;

verlangen naar relaties.

Ieder verlangen wordt deels vervuld tijdens ons leven. Maar er blijven er ook on vervuld. Onze verlangens wijzen ons de weg naar wat we graag willen en waar we op hopen. We zullen echter wel moeten uitzoeken wat 'echt' is en wat 'nep'. Met andere woorden: we moeten onderscheid leren maken tussen wat we nodig hebben en wat niet. Het verlangen naar rechtvaardigheid kan doorslaan in ruzie en oorlog. Het verlangen naar schoonheid kan doorslaan in hebzucht. Het verlangen naar God kan doorslaan in waanzin. Het verlangen naar liefde kan doorslaan in narcisme.

Verlangens zijn gekoppeld aan ons hart en ons gevoel.

Ze komen van binnenuit.

We hebben ons verstand nodig om ze aan te sturen.

In dit hoofdstuk lees je verhalen die passen bij verschillende verlangens. Ik hoop dat je al lezende je eigen vervulde en onvervulde verlangens beter leert kennen en dat de verhalen je de weg wijzen naar wat echt belangrijk is en wat niet.

Verlangen naar gerechtigheid

PASCAL LEEFDE EEN VROLIJK LEVENTJE VOL LIEFDE, GELUK EN GEZELLIGHEID. TOEN HIJ VIJF JAAR WAS KREEG ZIJN MOEDER EEN CHRONISCHE ZIEKTE. NIEMAND WAS ER SCHULDIG AAN, NIEMAND HAD DE ZIEKTE VEROORZAAKT. TOCH GEBEURDE HET. BIJNA ALLES IN PASCALS LEVEN VERANDERDE. ZIJN VADER TROK PLOTSELING VEEL MET HEM OP. ZIJN TANTE KWAM VAAK OPPASSEN, NET ZOALS DE VRIENDIN VAN ZIJN MOEDER EN OPA EN OMA. DAT WAS ANDERS EN LASTIG, MAAR OOK BEST LEUK. WAT NIET LEUK WAS, WAS DE ANGST. DE ANGST OM ZIJN MOEDER KWIJT TE RAKEN, VAN WIE HIJ ZO VERSCHRIKKELIJK VEEL HIELD. WANT ONDANKS DAT HIJ NIET VEEL BEGREEP VAN DE ZIEKTE VAN ZIJN MOEDER, WIST HIJ WEL DAT HET NAAR WAS. HIJ VOELDE DAT ZIJN VADER EN MOEDER SOMS BANG WAREN VOOR HOE HET VERDER ZOU GAAN. HIJ ZAG DAT BIJ ANDERE KINDEREN DE MOEDERS NIET ZIEK WAREN.

Het duurt nooit lang voordat we ontdekken dat het leven oneerlijk is. Iedere dag zijn er momenten dat er verhalen van onrecht voorbijkomen. Ze maken ons boos, en soms sarcastisch of zelfs cynisch. Ze tasten het vertrouwen aan dat we hebben in onszelf, anderen en de wereld om ons heen. Ze confronteren ons met dat wat niet gaat zoals we het graag zouden willen.

We kunnen op verschillende manieren reageren op deze confrontatie. We kunnen onverschillig worden. 'Het is nou eenmaal zo ... wat kan ik er nou aan doen?' We kunnen besluiten dat het in het leven dus om het recht van de sterkste draait en dat we dan maar beter onszelf kunnen redden. We kunnen ook tot het besef komen dat er in ieder mens een verlangen naar gerechtigheid zit. En dat we dit verlangen vorm kunnen geven door het onrecht dat we ervaren, om te zetten in iets goeds, voor zover dat binnen onze mogelijkheden ligt. Als het gaat om het welzijn van ons allemaal, geloof ik dat het laatste alternatief verreweg het beste is.

De gelukkige kip

Een hardnekkig verhaal over onrecht in mijn eigen leven is dat van de bio-industrie. Al zo'n tien jaar geleden kocht een vriendin haar vlees, groente en dranken biologisch in. Ze vertelde er altijd enthousiast over. Ik reageerde daar dan vervolgens wat lacherig op. Ik vond het 'geitenwollensokkengedrag' voor alternatieve, links-georiënteerde mafkezen. Eigenlijk liet het hele probleem me koud. Mijn vriendin legde geduldig iedere keer uit dat het vlees dat zij at van een kip kwam die lekker kon scharrelen. Dit in tegenstelling tot de plofkip die maar enkele maanden leefde in een kooitje van vijftig bij vijftig centimeter voordat hij verorberd werd. Gedreven liet zij mij, de onwillige, stijfkoppige, zuinige Hollander, beelden zien van kippetjes met wat pluizige veren en kapotte pootjes. Vol afgrijzen keek ik ernaar. Ik wilde het niet zien. Ik wilde het niet weten. Mijn vriendin vertelde me dat de biologische kip bovendien een stuk lekkerder was. Ze vroeg me om, als ik in de winkel was om een kippetje te kopen, even stil te staan bij het leven dat bij de prijs van de kip hoorde.

Dat was een goede zet van haar. Iedere keer als ik voor het schap met kip stond zag ik een vrolijke dikke kip rondscharrelen bij het pakje 'Nee ... kan kip echt zo duur zijn?' en een kaalgeplukt, naakt en glazig starend kippetje in een klein kooitje bij de 'prijsknaller'. Dat was het begin van een verandering in mijn koopgedrag. Het kost me een lieve duit, maar ik eet nu in ieder geval met smaak en zonder schuldgevoel mijn kip.

Mijn vriendin overtuigde mij om mijn onverschilligheid om te zetten in eerlijkheid. Ze leerde me andere keuzes te maken bij mijn inkopen. Want wat begon met kip, zette zich voort in groente, kazen, broodbeleg, kleding, aanschaf van meubels en zal zich verder voortzetten op de verschillende gebieden van mijn leven.

Iemand die van grote betekenis is geweest voor rechtvaardigheid op het gebied van milieu en armoede is Wangari Maathai.

IK WIST NIET DAT ER ZOVEEL MENSEN HADDEN GELUISTERD

*The planting of trees is the planting of ideas.
By starting with the simple act of planting a tree,
we give hope to ourselves and the future generations.*

– WANGARI MAATHAI –

Wangari Maathai leefde van 1 april 1940 tot 25 september 2011. Ze werd geboren als derde van zes kinderen in Ihithe in Kenia en leefde in een klassieke lemen hut. Als kind zag ze dat er andere boomsoorten werden geplant door de koloniale overheid. Uitheemse boomsoorten namen de plaats in van de inheemse planten en bomen. Ze wist toen nog niet dat deze nieuwe beplanting het hele ecosysteem zou verstoren en een enorme armoede teweeg zou brengen.

Wangari had het geluk dat haar moeder haar best deed om haar naar school te sturen. Ze ontdekte daardoor dat ze van leren hield en getalenteerd was. Ze kreeg de kans in de VS te studeren, werd biologe en de eerste vrouw in Kenia met een doctorstitel.

Toen ze terugkwam uit de VS en haar moeder bezocht, schrok ze van de verschraling en droogte in het gebied waar ze opgegroeid was. In reactie hierop startte ze de Green Belt Movement. Plattelandsvrouwen plantten opnieuw de inheemse boomsoorten waardoor de grond weer vruchtbaar werd en de vrouwen opnieuw een bestaan konden opbouwen. Ze bracht haar kennis van biologie en haar ervaring met de gemeenschap in de dorpen bij elkaar in dit project. Hiermee deed ze niet alleen recht aan het milieu, ook werden de mensen minder arm. Ze kreeg hiervoor in 2004 de Nobelprijs voor de Vrede. Een citaat uit Wangari's autobiografie *Ongebroken*:

'Ik was er totaal niet op voorbereid dat mij de Nobelprijs zou worden toegekend. Ik dacht aan de lange weg die naar dit moment en die plek had geleid. Al die moeilijke jaren en vele inspanningen. Ik dacht aan de tijd dat ik naar mijn gevoel een eenzame strijd voerde waarin ik maar weinig vooruitgang zag. Ik wist niet dat zoveel mensen hadden geluisterd en dit moment zou komen!'

Dit citaat vertelt ons dat de strijd voor rechtvaardigheid vaak bloed, zweet en tranen kost. Dat mensen zich daarin eenzaam kunnen voelen. Het onrecht kan diepgeworteld in een persoon of een samenleving zitten. Daar breng je als individu niet zomaar verandering in. Toch kan het. Juist individuen die geloven dat ze invloed kunnen uitoefenen en dit ook daadwerkelijk doen, geven ons hoop. Denk bijvoorbeeld aan:

Malala Yousafzai –

de jonge Pakistaanse activiste die strijdt voor recht op onderwijs voor meisjes;

Naema Tahir –

schrijfster, columniste en jurist mensenrechten;

Aartsbisschop Desmond Tutu –

eerste zwarte Anglicaanse aartsbisschop van Kaapstad en bedenker van het ‘Truth and Reconciliation’-concept.

Maar ik denk ook aan mensen die niet beroemd zijn, maar wel hun leven hebben gewijd aan het streven naar rechtvaardigheid. Vrienden, mensen die ik ontmoette in Nederland of elders in de wereld. Zoals Natalia Dúrhager, de vriendin die mij afleerde om plofkip te kopen. Of Jolanda Omvlee, directeur van Compassion Nederland, die zich met hart en ziel inzet om wereldwijd kansen te bieden aan kinderen die in armoede leven. Ik denk ook aan Tamme de Leur, die zich inzet om de handel in jonge meisjes en vrouwen voor prostitutie te stoppen. Ik denk aan Maria en Erik die met KEEK, hun zaak vol kunst en eerlijke koffie in Utrecht, bijdragen aan eerlijk en ecologisch consumeren.

Zowel beroemde mensen als mensen dichtbij wakkeren het verlangen naar recht in mij aan en maken mij bewust van mijn eigen onverschilligheid en ongeloof. Ze steken mij aan met hun enthousiasme.

Verlangen naar schoonheid

ER WAS EEN DEMONSTRATIE IN AMSTERDAM OM HOMOSEKSUALITEIT INTERNATIONAAL ONDER DE AANDACHT TE BRENGEN. IK WAS TOEVALLIG IN DE STAD EN BESLOOT ERNAARTOE TE GAAN. ER WAREN VAST EEN AANTAL BIJZONDERE MENSEN TE ZIEN. MIJN VERMOEDEN WERD BEVESTIGD. IK ZAG FANTASTISCHE DEMONSTRANTEN DIE, GEKLEED IN AVONDJURKEN, GETOOID MET PRUIKEN EN TOT IN DE PUNTJES OPGEMAAKT, STONDEN TE PROTESTEREN. IK ZAG 'PRINSESSEN' VREEDZAAM IN GESPREK MET DE POLITIE DIE OOK TER PLAATSE WAS OM DE ORDE TE BEWAKEN. DE SFEER WAS VRIENDELIJK, HUMORVOL EN FEESTELIJK. OP DE EEN OF ANDERE MANIER MOEST IK DENKEN AAN EEN VERHAAL VAN DE ACTEUR EN QUAKER PETERSON TOSCANO, OVER DE EUNUCH VAN ESTHER, DE BIJBELSE KONINGIN. PETERSON VERTELDE HOE DEZE EUNUCH ERVOOR GEZORGD HAD DAT ESTHER ER OP HAAR ALLERMOOIST UITZAG IEDERE KEER ALS ZIJ RICHTING DE KONING GING. HIJ KENDE DE WAARDE VAN SCHOONHEID. SCHOONHEID EN TACTIEK KON DE ONDERGANG VAN HET JOODSE VOLK VOORKOMEN. DIE WAARDE VAN SCHOONHEID ZAG IK OOK IN DEZE DEMONSTRATIE. IK ZAG GEEN ZIELIGE MENSEN, MAAR TROTSE PARADIJSVOGELS DIE STONDEN VOOR DE IDEALEN WAARVOOR ZE BIJ ELKAAR KWAMEN.

Als het gaat om de vervulling van het verlangen naar schoonheid, dan hebben we het over:

de prikkeling van onze zintuigen;

een gevoel van geluk;

verwondering;

onder de indruk zijn.

We hebben het over datgene wat ons even optilt uit de dagelijkse werkelijkheid. Over wat verdriet, woede en onrecht dragelijk maakt, wat levenslust en plezier geeft en over wat we lange tijd met ons meedragen als kostbare herinnering. Regelmatig heb ik me verwonderd over de aandacht die kleine kinderen kunnen hebben voor dat wat ze zien:

een vliegtuig in de lucht;

de duif die broodkrumels wegpikt;

een klein kevertje op een konijnenkeutel.

Ze staan erbij stil en uiten hun bewondering. Ik hoop in mijn leven die houding van aandacht voor de pracht van de aarde waarop ik woon en de culturen die zich daarop bevinden, blijvend vast te houden.

Er zijn situaties in ons leven waarin we de schoonheid niet waar kunnen nemen. In onze tijd en maatschappij komt dat vaak door het jachtige, drukke prestatie- en consumptiegerichte leven dat we leiden. We zijn bezig met het realiseren van doelen of het vullen van onze uren, zonder dat we erbij stilstaan welke schoonheid in alles waar we mee bezig zijn aanwezig is.

Het kan ook zijn dat we een verlies hebben geleden, waardoor we de wereld als koud, lelijk en grijs ervaren. We kunnen ons er niet langer mee verbinden. Veel mensen laten zich verblinden door ideaalbeelden. Leaders, modellen en reclame laten ons zien wat 'mooi' en 'ideaal' is. Daardoor is een afwijkend figuur al snel lelijk.

We hebben vanuit de Griekse oudheid meegekregen dat er zoiets bestaat als volmaaktheid. Als we de wereld vanuit dit perspectief bekijken, moeten we concluderen dat er maar weinig volmaakt is buiten die ene prachtige vrouw of die prins op het witte paard die we in onze fantasie voor ons zien. De visie dat het leven 'niet af' is, is een joodse manier van denken. Dat wat 'niet af' is roept op om het te

verfraaien, te laten groeien of om het juist lekker onaf te laten. Juist wat niet af is maakt onze creativiteit wakker.

Ik geloof dat het verlangen naar schoonheid voor ieder mens te vervullen is. Het zal ons een blijer, dankbaarder en gelukkiger mens maken. Het vergt maar drie dingen van ons:

waarnemen zonder oordeel

met al onze zintuigen

en met aandacht.

Ik wil graag een tekst over schoonheid delen die ik ergens in mijn leven tegenkwam. De tekst is geschreven door David Steindl-Rast. Hij is benedictijner monnik en heeft als jongere de kunstacademie gedaan. Hij vormde connecties tussen het christelijke spiritualisme en de oosterse wijsheid. Broeder David is vandaag de dag een bekend schrijver. Hij is de stichter van 'Een Netwerk voor Dankbaar Leven'. Ik hoop dat de tekst je bij je eigen verhalen van schoonheid brengt. De tekst hoort bij het filmpje *Gratitude* en is te vinden op YouTube onder de naam *Gratitude HD - Moving Art*. De tekst is het mooist als je het filmpje ziet en de stem van David hoort. Ik heb de tekst vrij vertaald.

Dankbaarheid

Vandaag is niet zomaar een dag in je leven. Vandaag is je gegeven. Het is een cadeau. Als je dat gaat begrijpen, weet je dat de enige reactie die je erop kunt geven, dankbaarheid is. Als je leert op iedere dag te reageren alsof het de eerste en de laatste van je leven is, zul je de tijd die je gegeven is, goed besteden. Open je ogen en wees verrast dat je ogen hebt die kunnen zien. Kijk naar de uitbundige variatie aan kleuren om je heen en word je bewust wat dat met je doet.

Kijk naar de lucht. Zelden zien we de verschillende luchten die dagelijks verschijnen. De wolken, de verschillende kleuren blauw, maar ook rood en geel. Meestal kijken we naar de lucht om het weer te checken. En vervolgens bepalen we of het goed of slecht weer is, maar we vergeten te kijken naar alle nuances. De lucht zoals die vandaag is, het weer zoals dat vandaag is, is uniek. De formatie van de wolken aan de hemel zal nooit meer op dezelfde manier gevormd worden als nu. Open je ogen en zie!

Kijk naar de gezichten van de mensen die je ontmoet. Achter ieder gezicht gaat een bijzonder en uniek verhaal schuil. Een verhaal waarvan veel voor jou geheim is. Ieder gezicht verhult niet alleen zijn eigen verhaal, maar ook dat van zijn voorouders. We dragen allemaal zo veel geschiedenis met ons mee. En op dit moment, vandaag, komt dat leven naar ons toe in de mensen die we ontmoeten. Als levenschenkend water waarvoor we alleen ons hart hoeven te openen om het te kunnen drinken.

Open je hart voor de prachtige geschenken die de beschaving ons geeft. Je drukt op een knopje en er is licht. Je draait aan een kraan en er is water. Drinkbaar water. Dit is een geschenk dat miljoenen mensen in de wereld nooit zullen ervaren.

Dit zijn maar een paar van de veelheid aan geschenken waarvoor we ons hart kunnen openen. Ik wens je toe dat je al deze zegeningen kunt ervaren en in je opnemen, zodat ze door jou heen stromen en iedereen die jou vandaag ontmoet door jou gezegend zal zijn. Gewoon door je ogen, door je glimlach, door je aanraking. Gewoon door jouw aanwezigheid. Dan zal vandaag een goede dag zijn.

– BROEDER DAVID STEINDL-RAST –